

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ

*Студентка гр. Ф-01 Катериніна М.П.,
асистент Омеляненко В.А., асистент Вернидуб Н.О.*

На початку ХХ ст. німецький філософ Макс Вебер досліджуючи взаємодію культури та економічного розвитку відзначав, що, по великому рахунку, нації конкурують не лише товарами та послугами – вони конкурують системами суспільних цінностей та системою освіти.

Розвиток економіки, заснованої на знаннях, є однією із ключових характеристик глобальних змін останніх десятиліть. Звичайно, освіта, винаходи, нагромадження знань були важливими факторами прогресу на всіх етапах світової історії. Однак основними джерелами влади були все-таки сила і багатство. У наші дні даний баланс порушується: на думку Е. Тофлера, відбуваються метаморфози влади, в результаті яких і сила, і багатство починають значно залежати від знань.

В підсумковій заяві членів «Групи восьми» «Освіта для інноваційних суспільств в ХХІ ст.» зазначено, що освіта є суспільним благом глобального масштабу, створення якого вимагає від держав співробітництва із приватним сектором, розвитку міжнародних проєктів, гармонізації систем освіти [1].

Міжнародна освітня мобільність у світі значно зросла за останні 30 років з 0,6 млн. осіб в 1975 році до 2,7 млн. в 2005. Ця тенденція вказує на те, що в найближчі десятиліття ріст збережеться, чому сприяють процеси глобалізації. Прогнози досліджень ринку показують збільшення мобільності студентів до 2020 року до 5,8 млн., а до 2025 року – до 8 млн. осіб. У цей час більша частина потоку локалізується в 6 країнах: США, Великобританія, Німеччина, Франція, Австралія, Японія. Більше половини (54%) всіх іноземних студентів навчається в чотирьох провідних англійських країнах: США, Великобританія, Австралія і Канада. Зазначений факт доводить необхідність розвитку міжнародних культурних компетенцій.

У науковій літературі з інтернаціоналізації освіти в цей час немає загальновизнаного визначення цієї категорії. На думку Г. Хармана, інтернаціоналізація безпосередньо проявляється в таких аспектах[2]:

- обміні студентів і співробітників університетів між країнами;
- приведенні навчальних планів і програм до єдиних уніфікованих міжнародновизнаних стандартів;
- встановленні та підтримці міжнародного доступу до дослідницьких та освітніх програм;
- визнанні дипломів про вищу освіту на двосторонньому, регіональному та міжнародному рівнях.

Ідея інтернаціоналізації вищої освіти являє собою яскравий приклад інноваційного проєкту, що вносить у вибудований і відпрацьований освітній

процес елементи новизни, найчастіше радикально змінюючи його форму (а іноді й зміст) та внутрішній механізм функціонування.

У світовій практиці виділяють чотири базові стратегії інтернаціоналізації вищої освіти:

1. *Mutual understanding approach* – погоджений підхід (принцип даного підходу – міжнародне співробітництво, а не конкуренція), що опирається на довгострокові політичні, культурні та академічні цілі розвитку країни. Реалізація такої стратегії здійснюється через підтримку студентської та академічної мобільності, шляхом надання стипендій і реалізації програм академічних обмінів, а також програм, спрямованих на створення інституціональних партнерств у сфері вищої освіти. Домінуючим принципом даного підходу є міжнародне співробітництво, а не конкуренція;

2. *Skilled migration approach* – стратегія залучення кваліфікованої робочої сили спрямована на залучення обраних іноземних фахівців і талановитих студентів до роботи в приймаючій країні, як засіб забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоздатності країни в економіці знань;

3. *Revenue-generating approach* – стратегія одержання доходу передбачає надання вузам значної автономії, забезпечення високої репутації національної системи вищої освіти, а також захист іноземних студентів;

4. *Capacity building approach* – стратегія розширення можливостей заохочує одержання вищої освіти за кордоном або у вузах – постачальниках іноземних освітніх послуг.

Перераховані напрями визначають ряд концептуальних положень, які повинні лягти в основу розробки конкретних технологій по формуванню інноваційної глобально орієнтованої культури вищих навчальних закладів:

- створення технологій навчання на основі інноваційної діяльності;
- формування системи уявлень про глобальні інноваційні процеси;
- створення структури інноваційного середовища ВНЗ;
- розробка дидактичних засобів, що забезпечать розвиток інноваційного потенціалу студентів в процесі навчальної діяльності;
- розробка технологій і методик вивчення індивідуальних особливостей студента та рівня їх готовності.

1. Медведев, С.А. Знание и образование как глобальные общественные блага / С. А. Медведев // Вестник международных организаций. – 2009. – № 2. – С. 121-125

2. Яголковский, С.Р. Психология инноваций: подходы, модели, процессы / С.Р. Яголковский; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2011. – 270 с.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 253-254.